

Behounek spørger nu, om det store Tab vil afskrække fremtidige Expeditioner. Han mener absolut Nej.

Af ovenstaaende vil sikkert fremgaa, at enhver, der vil studere Expeditionen, maa læse „Sieben Wochen auf der Eisscholle“.

E. C.

Ad. S. Jensen: Grønlands Fauna. Et Forsøg paa en Oversigt. (17½ × 25½ cm., 88 sider, 1 bilagskårt). Festskrift udgivet af Københavns Universitet i Anledning af Hans Majestæt Kongens Fødselsdag 26. September 1928. København 1928.

Sammenlignet med plantegeografien er dyregeografien langt mere uheldigt stillet. Antallet af dyrearter er så overordentlig stort i forhold til mængden af planter, og de biologiske forhold er så afvekslende, at man let forstår, hvorfor den geografiske behandling af dette stof står så langt tilbage for den tilsvarende benyttelse af botaniske data. Ethvert bidrag til dyregeografisk forskning er derfor særlig velkomment.

I den foreliggende oversigt har professor Ad. S. Jensen holdt sig udelukkende til den rent favnistiske side af sagen. I en almindelig del gøres der først rede for det vigtige problem, hvorfra Grønland har fået sin land- og ferskvandsfavna. Nogle få, lavt stående arter har rimeligvis ligesom visse særlig hårdføre planter kunnet overleve istiden på nunatakker, der ragede op over isen; men størstedelen må selvfølgelig være indvandrede efter istiden. Der har været givet forskellige svar på spørgsmålet, om Evropa eller Nord-Amerika i denne henseende har spillet den vigtigste rolle som udgangspunkt for arterne. Efter en kritisk gennemgang af materialet kommer forf. til det resultat, at det største bidrag af arter uden tvivl stammer fra Amerika; navnlig har adgangen over det arktiske ørige åbenbart været lettere under en postglacial varmeperiode.

Der følger herefter en række bemærkninger om dyrelivets fordeling i Grønland. Interessant er understregningen af, at landets og de ferske vandes favna i visse henseender er rigere mod nordvest end mod syd: et forhold, der naturligvis står i forbindelse med indvandringsvejen, og ikke mindre interessant er den af Thorild Wulff fremsatte og her vistnok for første gang fremdragne forklaring på, hvorledes den højarktiske planteverden bliver i stand til at ernære en temmelig stor bestand af planteædende dyr.

I den specielle del omtales udførligt de enkelte arter inden for den højere dyreverden, mens de lavere dyr må nøjes med en mere summarisk behandling. Med rette drager forf. til felts mod visse

forskeres alt for optimistiske syn på moskusoksens livsbetingelser i Grønland. Danmark *kan* ikke være bekendt, at dette dyr ikke forlængst er fredet som i Canada.

Det er en fornøjelse at læse denne klare og indholdsrige oversigt, som alt for beskedent kaldes et „forsøg“. Forhåbentlig vil zoogeografien snart nå så vidt, at en tilsvarende biologisk fremstilling kan slutte sig til den favnistiske.

Kaj Birket-Smith.

Henning Kaufmann. Rhythmische Phänomene der Erdoberfläche. (21×15 cm., 347 S.) Verlag von Friedr. Vieweg & Lohse. Braunschweig 1929.

I Forordet til sit Værk siger Forfatteren, at dette ikke blot henvender sig til Geografer og Geologer, Fysikere og Hydroteknikere, men ogsaa til de større Kredse af den dannede Verden, der har Interesse for en filosofisk Behandling af naturvidenskabelige Problemer. Det er en hel Række saakaldte „rytmiske“ Fænomener, Bogen tager op til Behandling. Som saadanne Fænomener omtales Bølgeslagslinjer eller Vindriller (Rippelmarken) i Klitter, Rifler i Spornvognsskinner, Bølger paa Vandet, Kystspidser, Flodnet, de enkelte Flodaarer og deres uligeartede Udformning, „rytmiske“ Snesmeltningformer (Nieve Penitente, Büsserschnee) samt „Strukturboden“ og „Texturboden“ fremkommen ved Regelation, Indtørring eller paa andre Maader. Fremstillingen er i overvejende Grad givet i Form af Citater eller Gengivelse af andre Forfatteres Fremstilling og Tolkning af Fænomenerne. Naar man af Bogens Literaturliste og Personregister ser, at der er Citater fra henved 400 Værker, og at der er hentet Stof fra ca. 350 Forfattere, forstaar man, at der ligger et stort Arbejde bag Fremstillingen, men at denne ogsaa har faaet et stærkt mosaikagtigt Præg.

Mest omfattende er Bogens „kritiske Del“, og det er øjensynligt den Del, Forfatteren selv tillægger den største Betydning. For ham har Opgaven været „die allen morphologischen Phänomenen gemeinsamen Grundprobleme zu erörtern und namentlich mit Hilfe physikalischer und naturphilosophischer Methoden und Blickrichtungen eine weitere Klärung dieser Grundprobleme herbeizuführen“. Allerede i Indledningen opstilles Modsætningerne „Tvang eller Frihed“, „Tilfælde eller Lov“ som jævnbyrdige over for Forstaaelsen og Forklaringen af de anførte Fænomener. Mange Steder inden for Bogens „kritiske Del“ er der lagt en fremtrædende Vægt paa den naturfilosofiske Side af de Betragtninger, som de forskelligartede Fænomener i sig selv indbyder til at anstille. Denne naturfilosofiske Be-